

**SKARLATINA (QIZIL OLOV) BILAN ZARARLANGAN
BEMORLARLARNING BUGUNGI KUNDAGI ODDIY VA SAMARALI
DAVOLASH USULLARI.**

Toshkent Tibbiyot akademiyasi Termiz filiali 1-son

Davolash fakulteti 2-bosqich talabalari:

Aminova Mohinur Normurod qizi

aminovamohinur133@gmail.com

Ulug‘ova Munisa Otabek qizi

ulugovamunisa@gmail.com

Toshkent Tibbiyot akademiyasi Termiz filiali PIMU

Pediatriya fakulteti 1-bosqich talabasi:

Xudoydotova Malika Dilmurodovna

malikaxudi@gmail.com

Toshkent Tibbiyot akademiyasi Termiz filiali

2-son Davolash fakulteti talabalari:

Uralova Marjona Muzaffar qizi

Yuldasheva Yulduz Xolyor qizi

Annotatsiya: Yuqumli kasalliklar bo'yicha mutaxassislar tomonidan berilgan ta'rifga ko'ra, skarlatina o'tkir yuqumli kasallik bo'lib, u asosan bolalarga ta'sir

qiladi. Bizning maqolamiz scarlatina kasallikini tarqalishini oldini olish va eng yaxshi va tabiy samarali davolash yo'llarini isonlarga o'rgatish.

Kalit so'zlar: Skarlatina,

Asosiy qism: Skarlatina - antitoksik immunitetga ega bo'limgan odamlarda rivojlanadigan bakteriyalar (A guruhi patogen streptokokklar) keltirib chiqaradigan o'tkir yuqumli kasallik. Bu isitma, intoksikatsiya, o'tkir tonzillit (palatin bodomsimon bezlari mintaqasida yallig'lanish), mintaqaviy limfa tugunlarining ko'payishi bilan yuzaga keladi, ammo eng yorqin alomat kichik nuqta toshmasi hisoblanadi.

Ma'lumki, qizil olov kabi kasallik O'rta asrlar shifokorlariga tanish edi. 18-19 asrlarda bu yuqumli patologiya batafsil tavsiflangan va alohida klinik shaklga ajratilgan. Ko'pincha 3 yoshdan 10 yoshgacha bo'lgan bolalar tibbiy yordamga murojaat qilishadi, bu ikkita asosiy sababga bog'liq:

- ✚ Tananing immunitetini himoya qilish mexanizmlarining nomukammalligi;
- ✚ O'zaro infektsiya tez-tez sodir bo'ladigan bolalar muassasalarida qolish.

10 yoshdan oshgan bolalarda, shuningdek, kattalarda streptokokk infektsiyasiga nisbatan sezuvchanlik sezilarli darajada kamayadi. Bu immunitet tizimining "o'sishi" va unga kiradigan patogenga javoban tananing o'ziga xos reaktsiyasini tezda tayyorlash bilan bog'liq. Biroq, bu kasallikning paydo bo'lish ehtimolini istisno qilmaydi. Shuni esda tutish kerakki, yangi tug'ilgan chaqaloqlarda, shuningdek, hayotning birinchi yilidagi bolalarda qizil olov juda kamdan-kam hollarda tashxis qilinadi. Bu ularning qon oqimiga platsenta orqali kirgan onaning himoya (immun) hujayralarining mavjudligi bilan bog'liq.

Quyidagi xavf omillari bo'lgan bolalar ushbu kasallikning rivojlanishiga eng moyil bo'lgan gipoteza mavjud:

- ⊕ surunkali tonsillit;
- ⊕ bolalarda atopik dermatit;
- ⊕ ekssudativ diatezning turli shakllari;
- ⊕ tana vaznining kamayishi (yoki noto'g'ri ovqatlanish);
- ⊕ OITS yoki boshqa immunitet buzilishlari;
- ⊕ diabetes mellitus, adrenal patologiya;
- ⊕ nazofarenkdagi surunkali patologik o'zgarishlar;
- ⊕ glyukokortikosteroidlarni yoki immunitet reaktsiyasining zo'ravonligini kamaytiradigan boshqa vositalarni muntazam ravishda qabul qilish.

Qizil olovning sabablari

Bugungi kunga kelib, kattalarda ham, bolalarda ham skarlatina qo'zg'atuvchisi A guruhiga kiruvchi toksik gemolitik streptokokklar ekanligi aniq ko'rsatilgan. Bu patogen zaharli moddalarni ishlab chiqaradi, ular qonga singib ketganda, aniq ta'sirga ega. butun tanaga umumiy ta'sir. Bu kichik bemorda intoksikatsiya belgilarining paydo bo'lishiga olib keladi.

Yuqoridagi patogenning qizil olovdan tashqari tanadagi boshqa kasalliklarga olib kelishi juda muhim. Shunday qilib, yuqtirgan shaxslar revmatizm, qizilcha va boshqa patologiyalarni rivojlanishi mumkin.

Ushbu yuqumli kasallikning patogenezida viruslarning rolini asoslashga urinishlar ham amalga oshirildi, ammo ular muvaffaqiyatsiz bo'ldi.

Ta'riflangan turli xil streptokokklarni sog'lom tashish ham mumkin. Biroq, kasal odamlarda bu bakteriyaning qonda, siydikda va bodomsimon bezlardan olingan tamponlarda kontsentratsiyasi sog'lom odamlarga qaraganda yuzlab marta yuqori bo'ladi.

Qizil olovning sabablari

Bugungi kunga kelib, kattalarda ham, bolalarda ham skarlatina qo'zg'atuvchisi A guruhiga kiruvchi toksik gemolitik streptokokklar ekanligi aniq ko'rsatilgan. Bu patogen zaharli moddalarni ishlab chiqaradi, ular qonga singib ketganda, aniq ta'sirga ega. butun tanaga umumiy ta'sir. Bu kichik bemorda intoksikatsiya belgilarining paydo bo'lishiga olib keladi.

Yuqoridagi patogenning qizil olovdan tashqari tanadagi boshqa kasalliklarga olib kelishi juda muhim. Shunday qilib, yuqtirgan shaxslar revmatizm, qizilcha va boshqa patologiyalarni rivojlanishi mumkin.

Ushbu yuqumli kasallikning patogenezida viruslarning rolini asoslashga urinishlar ham amalga oshirildi, ammo ular muvaffaqiyatsiz bo'ldi.

Ta'riflangan turli xil streptokokklarni sog'lom tashish ham mumkin. Biroq, kasal odamlarda bu bakteriyaning qonda, siydikda va bodomsimon bezlardan olingan tamponlarda kontsentratsiyasi sog'lom odamlarga qaraganda yuzlab marta yuqori bo'ladi.

Infeksiyaning paydo bo'lishi:

Sog'lom bola uchun eng xavfisi - bu gemolitik streptokokni havo tomchilari orqali (hapşırma, o'pish, gaplashish, yo'talish va boshqalar) orqali yuboradigan kasal bemor bilan aloqa qilish.

Kasal odamda skarlatina kabi kasallik rivojlanishining har qanday bosqichida yuqishi mumkinligiga qaramay, infektsiyaning yuqishi yuqori ehtimollik bilan tavsiflangan patologik holatning o'tkir davrida sodir bo'ladi.

Skarlatina kursining o'chirilgan va / yoki asemptomatik shakllari bo'lgan odamlar boshqalar uchun juda katta xavf tug'diradi. Bunday odamlar, epidemiologlarning fikriga ko'ra, barcha holatlarning 2/3 qismini tashkil qiladi.

Ta'riflangan infektsiyaning qo'zg'atuvchisi asosan og'iz bo'shlig'inining shilliq qavatidan (aniqrog'i farenksdan), shuningdek nazofarenksdan chiqariladi.

Skarlatinaning ushbu kasallikning sog'lom tashuvchisidan yuqishi ilmiy tasdiqlanmagan. Shuningdek, uy-ro'zg'or buyumlari orqali infektsiyani yuqtirish ehtimoli isbotlanmagan, chunki gemolitik streptokokklar tashqi muhitda tezda nobud bo'ladi.

Bolalarda qizil olovni davolash

Yuqorida aytib o'tilganidek, qizil olovni davolashda asosiy narsa antibakterial vositalarni to'g'ri va o'z vaqtida tayinlashdir. Bu holda penitsillin (amoksitsillin) yoki makrolidlar guruhi (azitromitsin) analoglariga ustunlik beriladi. Ayniqsa og'ir holatlarda sefalosporinlar (seftriakson) buyurilishi mumkin.

Bolaning ahvolining og'irligini engillashtirish uchun detoksifikatsiya qiluvchi ta'sirga ega dori-darmonlarni buyurish majburiydir. Og'ir va o'rtacha kurs bilan skarlatina bilan tomir ichiga infuziyalar ko'rsatiladi. Agar bolada kasalxonaga yotqizish uchun ko'rsatmalar bo'lmasa, unda uyda to'g'ri ichish rejimini tashkil qilish kerak. Suyuqlik hajmi chaqaloqning yoshini hisobga olgan holda davolovchi shifokor tomonidan belgilanishi kerak.

Streptokokk ko'p miqdorda toksinlar chiqarganligi sababli, bolaga antiallergik preparatlarni qabul qilish kerak. Shuni esda tutish kerakki, ularning tanloviga juda ehtiyyotkorlik bilan yondashish kerak, chunki ularning ko'pchiligi 12 yoshgacha bo'lgan bolalar uchun kontrendikedir.

Yuqori haroratda bolaga yallig'lanishga qarshi preparatlar berilishi kerak. Bolalar amaliyotida aspirindan foydalanish taqiqlanganligini unutmang! Ibuprofen yoki paracetamol tavsiya etiladi.

Kichik qon ketishlar kuzatilsa, qon tomirlari devorini mustahkamlovchi vositalarni tavsiya qilish mumkin. Ular orasida askorutin deb ataladigan taniqli preparat mavjud.

Angina simptomlarini engillashtirish uchun antiseptik eritmalar bilan mahalliy davolash tavsiya etilishi mumkin. Ba'zi hollarda (lekin o'tkir davrda emas) kvarts naychasidan foydalanish mumkin.

Xulosa: Bolalar scarlatina bilan kasallanganda eng birinchi kuzatiladigan belgi bu istima hisoblanadi. Biz farzandlarimizni eng birinchi navbatda istimasini tushirib olishimiz kerak. Farzanlarimizni istimasi tushganidan keyin biz farzandimizga issiq issiq choy ichtirishimiz masalan: limon choy, har hil tabiy kompotlar ichkizishimiz kerak o'shanda farzandimizni immun sistemasi ham yaxshi rivojlanadi va kasallikni yengishi kuchayadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Skarlatina - sabablari, alomatlari, tashxislash, davolash va oldini olish (med360.uz)
2. Скарлатина > Клинические протоколы МЗ РК - 2016 (Казахстан) > MedElement
3. Скарлатина: симптомы у детей, возбудитель, инкубационный период, лечение в статье инфекциониста Богачевой О. Ю. (probolezny.ru)
4. Скарлатина у детей: симптомы и лечение, фото, профилактика (yandex.ru)
5. ОСОБЕННОСТИ ТЕЧЕНИЯ СКАРЛАТИНЫ У ДЕТЕЙ И ОПЫТ ПРИМЕНЕНИЯ МЕТОДА ЭКСПРЕСС-ДИАГНОСТИКИ СТРЕПТАТЕСТ – тема научной статьи по клинической медицине читайте бесплатно текст научно-исследовательской работы в электронной библиотеке КиберЛенинка (cyberleninka.ru)

